

Sygn. akt II CSK 290/17

POSTANOWIENIE

Dnia 7 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa S.U.
przeciwko P. Spółce Akcyjnej
z siedzibą w W.
o ukształtowanie stosunku prawnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 7 listopada 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (..)
z dnia 21 grudnia 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 1000 (tysiąc) zł, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda S.U. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 21 grudnia 2016 r., sygn. akt I ACa [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹§ 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych

przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Powód zarzucił naruszenie: art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. i art. 228 k.p.c. przez niewskazanie w uzasadnieniu wyroku, na jakich faktach notoryjnych Sąd drugiej instancji oparł swoje rozstrzygnięcie, w tym nie wyjaśnienie jaki kurs USD oraz z jakiej daty został wykorzystany do przeliczenia sumy gwarancyjnej wyrażonej w walucie obcej na walutę polską, co w konsekwencji doprowadziło do nieprawidłowego przeliczenia sumy gwarancyjnej i przyjęcia przez Sąd drugiej instancji, iż doszło do wyczerpania sumy gwarancyjnej; art. 357¹ k.c. przez niewłaściwą wykładnię i w konsekwencji jego niezastosowanie w sytuacji, gdy spełnione zostały wszystkie przesłanki do ponownego ukształtowania stosunku prawnego pomiędzy stronami, albowiem doszło do nadzwyczajnej zmiany okoliczności, a jednocześnie w dalszym ciągu nie wygasło zobowiązanie ubezpieczyciela do wypłaty odszkodowania w granicach limitu odpowiedzialności określonego wysokością sumy gwarancyjnej oraz poprzez przyjęcie, że doszło do

wyczerpania sumy gwarancyjnej, co w konsekwencji pociąga za sobą ustanie odpowiedzialności ubezpieczyciela i wygaśnięcie konkretnego zobowiązania ubezpieczyciela do wypłaty odszkodowania w sytuacji, gdy z okoliczności sprawy wynika, że przy zastosowaniu kursu USD obowiązującego w dacie wypłaty poszczególnych kwot nie została wyczerpana suma gwarancyjna objęta polisą OC nr [...]; art. 358 § 2 k.c. przez jego niezastosowanie i przyjęcie, iż podstawą do przeliczenia sumy gwarancyjnej wyrażonej w walucie obcej na walutę polską powinien być średni kurs dolara z roku 2005 r. (1 USD = 3,25 zł) w sytuacji, gdy zgodnie z wyrokiem Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 7 listopada 2005 r., sygn. akt II C [...] limit odpowiedzialności strony pozwanej ustalony został na kwotę 50 000 USD, przeliczoną według średniego kursu NBP obowiązującego w dacie wypłaty każdej z kwot.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Powód domagał się ukształtowania na podstawie art. 357¹ k.c. stosunku prawnego wynikającego z obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej łączącego stronę pozwaną i [...] Szpital [...] w Z. i ustalenia, iż strona pozwana ponosi wobec powoda odpowiedzialność za skutki zdarzenia z dnia 1 czerwca 2000 r. do kwoty 100 000 euro, przeliczonej według średniego kursu NBP obowiązującego w dacie wypłaty każdej z kwot, a wykonanie zobowiązania polegać będzie na dalszym wypłacaniu świadczenia rentowego ustalonego wyrokiem Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 7 listopada 2005 r., sygn. akt II C (...), w kwocie po 1 285 zł miesięcznie tytułem renty na zwiększone potrzeby oraz po 825 zł miesięcznie tytułem renty wyrównawczej.

W uzasadnieniu wskazał, że strona pozwana od maja 2006 r. zaprzestała dokonywania wypłat na jego rzecz z uwagi na wyczerpanie sumy gwarancyjnej, która wyniosła 50 000 USD. Zgodnie z obowiązującym w dacie zdarzenia (2000 r.) rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 17 listopada 1998 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotu przyjmującego zamówienie na świadczenia zdrowotne za szkody wyrządzone przy udzielaniu tych świadczeń, minimalna suma gwarancyjna w odniesieniu do jednego wypadku, którego skutki były objęte umową ubezpieczeniową, wyniosła 200 000 zł. Natomiast stosownie do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotu wykonującego działalność leczniczą, minimalna suma gwarancyjna ubezpieczenia OC w odniesieniu do jednego zdarzenia wynosi równowartość 100 000 euro.

Oczywistą zasadność skargi kasacyjnej powód wywodzi z bezpodstawnego przyjęcia przez Sądy obu instancji, iż doszło do wyczerpania sumy gwarancyjnej, co w konsekwencji pociąga za sobą ustanie odpowiedzialności ubezpieczyciela i wygaśnięcie konkretnego zobowiązania ubezpieczyciela do wypłaty odszkodowania, w sytuacji gdy z okoliczności sprawy wynika, że przy zastosowaniu kursu USD obowiązującego w dacie wypłaty poszczególnych kwot nie została wyczerpana suma gwarancyjna objęta polisą OC nr [...]. Zgodnie z wyrokiem Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 7 listopada 2005 r. sygn. akt II C [...], limit odpowiedzialności strony pozwanej został ustalony na

kwotę 50 000 USD, przeliczoną na PLN według średniego kursu NBP obowiązującego w dacie wypłaty każdej z kwot, aż do wyczerpania sumy gwarancyjnej przypadającej za jedno zdarzenie. Według wyliczeń powoda przy uwzględnieniu kursu USD obowiązującego w datach wypłat przez stronę pozwaną świadczeń, strona pozwana do 2006 r. wypłaciła na jego rzecz świadczenia z tytułu zadośćuczynienia i renty o równowartości 45 200 USD, a zatem do wyczerpania sumy gwarancyjnej pozostało ok. 4 800 USD, co zważywszy na obecny kurs dolara stanowi równowartość ok. 20 160 zł.

Kwestia niewyczerpania sumy gwarancyjnej nie ma jednak decydującego znaczenia, gdyż powód o ile twierdzi, że strona pozwana błędnie uznała, iż doszło w maju 2006 r. do wyczerpania sumy gwarancyjnej ze względu na wypłatę świadczeń o równowartości 50 000 USD, może egzekwować świadczenia rentowe zasądzone wyrokiem Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 7 listopada 2005 r. Wówczas to na stronę pozwaną przejdzie obowiązek wykazania, że doszło do wyczerpania sumy gwarancyjnej określonej na 50 000 USD, przeliczoną po średnim kursu NBP, obowiązującym w dacie wypłaty każdej z kwot.

Wbrew stanowisku powoda Sąd Apelacyjny oddalił jego powództwo także i z tego względu, że nie została wykazana nadzwyczajna zmiana stosunków w rozumieniu art. 357¹ k.c. Sąd drugiej instancji wskazał, że taką nadzwyczajną zmianą stosunków nie jest zastąpienie aktu wykonawczego w postaci rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 17 listopada 1998 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotu przyjmującego zamówienie na świadczenia zdrowotne za szkody wyrządzone przy udzielaniu tych świadczeń, przez rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotu przyjmującego zamówienie na świadczenia zdrowotne za szkody wyrządzone przy udzieleniu tych świadczeń.

Zwrócić też uwagę należy, iż powołanym wyrokiem z dnia 7 listopada 2005 r. Sąd zasądził świadczenia rentowe, których wypłacania powód się domaga, z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia, zaś odsetki te nie wchodzą do sumy gwarancyjnej. Ze względu na wysokość ustawowych odsetek, zawierały one

w sobie także element waloryzacyjny świadczenia głównego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 1999 r., III CKN 120/98, nie publ., z dnia 22 lutego 2007 r., I CSK 433/06, nie publ.).

Z powyższych względów brak podstaw do uznania, że zaskarżone orzeczenie jest wynikiem oczywistych błędów przemawiających za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania jako oczywiście uzasadnionej.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c., przyjmując, że w sprawie zachodzi wypadek wyjątkowy, uzasadniający obciążenie powoda na rzecz strony pozwanej kosztami postępowania kasacyjnego jedynie częściowo. Zważywszy na sytuację osobistą i materialną powoda, w kontekście wskazanej wartości przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną, zasądzenie od niego na rzecz strony pozwanej kosztów zastępstwa procesowego w pełnej wysokości - 5 400 zł (§ 2 pkt 7 w zw. z 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. poz. 1804, ze zm., w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. poz. 1667), byłoby dla niego zbyt dolegliwe i mogłoby wpłynąć niekorzystnie na finansowanie i kontynuację procesu rehabilitacyjnego oraz leczniczego.